

DRUGE CELINE

Ana Ristović *Pesmi*

Pound daje prst

To je hotel za pesnike,
 ki jih je poezija zapustila.
 Majhne sobe s pogledom
 na apokaliptični pejzaž
 ponujajo večurni trening tišine.

Katalogi bogov se delijo na recepciji,
 žepne filozofije pri kosilu.
 Citati na zavesah so pripravljene, da
 zamegljen pogled očistijo gnjočega zelenja.
 Tetoviranje brazgotin je v podzemlju,
 prav tako imaginarne biografije.

V bazenu na strehi nune
 čistijo perje onemoglim labodom.
 V žepih zbirajo njihove iztrebke,
 in preden pesniki opazijo,
 posejejo grozdje Hamburg.

V kletnih zamrzovalnikih dremajo stoletje, dve
 mrtve drage, pripravljene na sposojo.
 Če poet od čiste iluminacije v hladu
 dobi tuberkulozo, je za pesniško smrt
 tudi to povsem dostojen vložek.

S filmskega platna mrtvi Pound
 dviga tanko roko

in vsakemu lavreatu zabija
drhteč prst v oko.

Ko odtečejo odvečne vode,
je lahko vsaka zenica črna cev,
prek katere ena mitologija v stečaju
pazi na drugo.

Najuspešnejšim gredo kletke
iz lažnega, topljivega železa
in nalog usure*
iz aleksandrijske knjižnice.

Muze se meglijo kot okna v pozni jeseni
od sape pesnikov,
ki ne poznajo distance:
dotik s svetom vedno zahteva iztegnjeno roko,
ki počiva
na robovih razbitega stekla.

Na večernih predavanjih teče beseda
o občutenju posmrtnosti:
drug drugega polagajo na jezik
z opreznostjo in pomišljanjem
kot hostije.

* Usura (lat., italij.) – špekulacija v trgovini; ... Pound, Canto XIV.

Iz obraza v obraz

Dnevi za oporoke, dnevi za priznanja: prva pesem,
 v kateri sem rekla »Jaz«,
 vstopajoča v besede, kot da z zaprtimi očmi
 šivam gumb na žep,
 s šivanko ga dvigujem od kože.
 Na levi strani iznad samega srca.

Obhajam ga s pazljivimi vbodi,
 ker sem nekje prebrala, da se
 iskrena poezija kroji takrat,
 ko dopoveš srcu, da si ga zapustil.

Ko ne moreš več ničesar reči
 niti o ljubezni, niti o trepetanju, niti o kazni,
 niti o tistem, kar je obšlo spomin
 v širokem loku,
 takrat se neizrečeno
 izgovarja samo.

In postanem odgovorna za to,
 kar nisem
 in kar bom mogoče šele postala.
 Vsaka beseda se spušča počasi kot konica šivanke,
 iščoč pravo razdaljo od kože in do srca.

Mero še znosne iskrenosti.
Spretnost krojača, ki za blagom ne skriva obraza.
Nauk zgodbe, ki jo skozi veke šepetajo
hasidski starci ob toplem zidu:

O zemlji, ki je samo naprstnik Boga –
način, kako ob zgrešenih vbodih
zaščititi Njegovo roko pred bolečino.

Pred tridesetim

»Človek preneha biti mlad,
ko spozna,
da nima smisla verjeti bolečini,« pravi Pavese.

Knjiga mi drsi s kolen
v vlaku, ki hiti proti zahodni Italiji.

Katero koli okno odprem, vidim:
Cesare sklanja glavo.
Devetindvajset jih ima in že mu smrt
odpušča prehitre korake,
tako kot si jih tudi on, ki si za Piemont in Turin
vnaprej izmišlja besede usmiljenja.
Vsaka ulica je zasliševanje zavesti.
V daljavi suh sneg vrtinčasto zastira polja:
lasje prezgodaj osivelega mladeniča
z nazori starca.

Tudi bolečina se sprejema kot obveza
do drugega: najprej privolitev,
še le nato sklepanje poznanstev, smeh,
ponujanje odprtih dlani.

To so dnevi počasnih gibov.

Približujem se tridesetemu kot vlak, ki okleva
in na sredi poti odpne zadnji vagon,
da vsaj nekaj zapusti medprostorom.

Vse manj govorim o tem, kar je vredno truda,
vse bolj trudu prepuščam nemogoče,
vnaprej priznavajoča poraz.

Vendar drugače kot Pavese:
pred vojno so bile tudi postaje v Italiji
drugačne.

Ko je zapiskala lokomotiva, so male ženske
v črnih, zvončastih haljah
pohitele k tirom, ovite v paro
kot kadilnice v rokah nevidnih duhovnikov,
ki kadilu in žari zaupajo
zadnjo besedo slovesa.

Moje noge pod kratkim krilom
so iztegnjen kembelj, ki je prerasel
kupolo domačnosti in udarja
v prazno.

Spuščene zastave

Ne boj se, ne umikaj se, ne drhti:
svet je samo majhna krpa zemlje v parku,
med sklonjenima starcema, neznancema,
združenima z naključjem.

V tišini stoletja buljita v isto:
fotografija gole, brezsrarne hčerke,
ki ju opazuje s kupčka listja –
do zaslepljenosti se jima dozdeva,
da je vsa v belem.

Medtem pokata s konicama palic,
ki sta uglašeni po stari igri,
znani samo njima:

Ko eden, že rumen od sramu,
potisne dva, tri liste
na gole boke in prsi,
jih drugi v tajnem in tihem dogovoru
potiska na stran.

In stoletja majhna, usahla kopja,
skrita pod pokrovom starčevskih hlač,
obujajo spomine in sanjajo
o svojih spuščениh zastavah.

Ne boj se, ne drhti:
svet je samo majhna krpa nikogaršnje zemlje
med enim, ki bi lahko, če bi hotel,
in drugim, ki bi hotel, da bi lahko.

Do tvojih temnih sob
prihajajo samo zvoki palic,
ki trkata, skrivata in odkrivata,
kar je bilo že zdavnaj dokončano.

Nov svetovni red

V najnižjem sloju neba
hudiče načenja bledica.
Zaradi hormonskih napak
jim vzdolž hrbtenice raste perje,
pa lepa bela krila –
zanosni poleti, ki zaslepljujejo cone.

Repi se spreminjajo v čarobne palice
za spuščanje zvezdnatega
in pomirjanje zemeljskega prahu.

Nežni – kot antični stebri
beli vratovi zamenjujejo
kanalizacijske cevi:

Olajšanje ni več mogoče,
olajšanje ni več človeško.

Že govorijo z najvišjimi duhovniki
in z ljubkih ustnic
jim tečeta sladka vodica in mira.

Ne vemo, kaj bi
z deformiranimi hudiči:
njihova anatomija se

vnaprej prilagaja spremembam
in po stoletjih vaj
bolehajo zaradi raztopljene identitete.

Preštevamo prisebne hudiče,
jih pošiljamo na rehabilitacije,
v septične jame, obložene s časopisi,
na pokopališča altruizma,
v učbenike zgodovine,
v debelo rajsko črevo;

znova jih učimo božjastnosti,
opozarjamo,
samo pena na ustih je lahko bela.

Motite se, hudiči,
celo v novem svetovnem redu
morajo stvari ostati na svojem
in repi na starem mestu.

In tako znova in spet v krogu
tarnamo nad neuravnoteženim vesoljem,
trobimo v eno in isto votlo kost,
le kateri hudič nas je ...

Ob policijski uri

Najini dnevi so okrogli:
sadeži, ki jih ne razpoznavava v mraku,
hlad pod podplati.

Dihava cenzurirano:
celo od tople sape lahko poč
tanka povrhnjica.

Ljubiva se samo pozimi,
ko zmrznjena zemlja skriva sledi
in sneg najini goli telesi.

Dozdeva se nama, da z roko odkrivava svet,
vendar je le koža trupa, ki se tanjša in odkriva žile,
zlite v zemljevid zaspalega mesta,
v katerem so zmage in porazi
že zdavnaj izenačeni.

Bodiva oprezna ob policijski uri:
iz noči v noč
mi duša uhaja skozi kukalo med nogami,
iz noči v noč
z bedri spuščam rampo
in v jutrih čakam na vrnitev
izgubljenega ostanka.

In če se dan začne v postelji
ob tvojem telesu,
ga bedra močno stisnejo, kot da prepoznajo
izginuli del,
in se trudijo, trudijo zaman,
da bi ga potisnila nazaj.

Na jeziku hraniva strupena semena,
vendar še vedno izbirava nežne besede,
v temnih sadovnjakih,
katerih drevesa ubijejo z objemom vse,
kar doseže veje.

Živa samo na trenutke, ti in jaz,
gnojilo na tleh najinih dni,
med dvema udarcema,
med zategovanjem in mehčanjem kože,
med spremembami, ki poganjajo kri
v nasprotno smer,
med dvema prezrelima jutroma na počrneli travi,
v noči zarjavelih srpov,
skrita pod davno pokošenim nebom,
medtem ko najin polmesec raste
le še v korenu nohta.

Otipljivo

V noči popuščanja zemeljske težnosti
odhajamo v postelje s kamenjem.
Kamen ob levi in kamen ob desni nogi,
kamen za glavo, za vsako novo misel
gramoz v žepih pižame.

Ljubimo se tiho in počasi,
ker duša izhlapeva z znojem.
Naše razpete kože so platno zračnega balona,
poslanega iz nikoder v nikamor.

Zemlja ne kaznuje več grehov drevesa spoznanja.
Postelje ne pribija v tla kot nekoč na križ.

Svet je vse bolj naklonjen lebdenju.
Zrak je zamazan z vse lažjimi telesi,
ki niso okovana z dvomom.
Hranimo se med letanjem:
s smetanasto meglo,
s ptiči, sprazenimi na Soncu.

Samomor s skakanjem skozi okno
ne uspeva več.
Morja odpuščajo utopljenecem
in jih vračajo na površino:

Skeleti minulih stoletij dosegajo
 nabuhla telesa iz prejšnjih tednov –
 komična srečevanja zgodovinskih datumov
 v črni luknji.

Čuti ne varajo:
 nekdo je blagoslovil materijo, ne vedoč,
 da hrepeni po izginuli teži
 kot leto iz koledarja odvržene religije.

Nad zemeljsko poloblo
 v lečah, brušenih s Spinozovo roko,
 odsevata dve telesi iste odsotnosti.

Prevedel in spremno opombo napisal **Aleš Čar**

Ana Ristović, rojena 5. aprila 1972 v Beogradu. Študirala je primerjalno književnost na Filološki fakulteti v Beogradu. Revijalno je objavljala v vseh najpomembnejših srbskih časopisih (*Reč, Književne novine, Povelja, Letopis Matice srbske, Poezija ...*) od leta 1989 naprej; pri nas je bilo mogoče njene pesmi brati že v *Dialogib* in *Apokalipsi*.

Izdala je dve pesniški zbirki, *Snovidna voda* (1994), za katero je dobila nagrado Branka Radičevića za najboljši pesniški prvenec, in *Uže od peska* (1997). Bila je tudi udeleženka festivala *Dnevi poezije in vina* v Medani, njene pesmi so prevedene še v angleški in nemški jezik.

Natisnjene pesmi so iz rokopisa z naslovom *Male brzine*, ki čaka na sklep velikopotezne blaznosti, na to, da izdajanje knjig spet postane del resničnosti.

Živi in dela na relaciji Ljubljana–Beograd, po svojih lastnih besedah: v notranji emigraciji.